

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2025:57, Polisiär beredskap i fred, kris och krig, svar senast 2025-10-03 [Ju2025/01154]

Er beteckning: Ju2025/01154

Sammanfattning

Utredningen har till uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka Polismyndighetens och Säkerhetspolisens förmåga inför och vid samhällsstörningar, höjd beredskap och krig, med fokus både på fredstida kriser och värdighetsutmanande yttre hot.

Den konstaterar att det säkerhetspolitiska läget har försämrats, att hotbilden från främmande makt är mer påtaglig, att inre och yttre säkerhet flätas samman, och att hybrida hot (spionage, sabotage, information etc.) kan inträffa utan att höjd beredskap formellt uttalas.

Viktiga delområden i förslagen:

1. Bredda möjligheterna för Försvarsmaktens stöd till polisen, bortom enbart terrorism.
2. Inrättande av reservpoliser som förstärkningsresurs vid kriser och höjd beredskap.
3. Förbättrade helikopterresurser och stödfunktioner för Polismyndigheten.
4. Förslag på lagändringar inom säkerhetsskyddslagstiftning, regler för gränsövervakning vid höjd beredskap, samt anpassningar av infrastruktur, utbildning, planering etc.

Inledning

Länsstyrelsen i Jämtlands län ställer sig positiv till att utredningen SOU 2025:57 lyfter behovet av en stärkt polisiär beredskap för att möta framtida säkerhetshot. Utifrån länets geografiska läge, samhällsstruktur och roll i totalförsvaret, vill vi särskilt lyfta några punkter där utredningens förslag kan få betydande konsekvenser.

Jämtlands län har en komplex beredskapsprofil:

- Stor yta, gles befolkning och långa avstånd mellan samhällen
- Direkt gräns mot Norge – med betydelse för gränskontroll, logistik och skydd av gränsöverskridande infrastruktur
- Flera samhällsviktiga verksamheter och skyddsvärda objekt, inte minst kopplat till elförsörjning, kommunikation, sjukvård och transporter
- Stor andel turism- och säsongsrelaterad befolkning som påverkar kapaciteten i händelse av kris

Länsstyrelsen välkomnar att utredningen tar ett helhetsgrepp om polisens och säkerhetspolisens roll i både fred, kris och krig, i ett säkerhetspolitiskt läge som kräver förstärkt robusthet i samhället. SOU-förslaget aktualiserar många frågor som direkt berör regional och lokal nivå, där länsstyrelsen ofta har samordnings-, stöd- och tillsynsuppgifter.

Detta yttrande fokuserar på fyra huvudområden ur vårt perspektiv:

1. Samverkan, ansvar och rollfördelning mellan myndigheter
2. Skydd och bevakning av samhällsviktig verksamhet
3. Resurser, kompetens och genomförbarhet
4. Gränsövergripande samarbete

1. Samverkan, ansvar och rollfördelning

Utredningen framhåller vikten av att civila och militära aktörer samverkar, särskilt vid höjd beredskap och vid hot om krig, och att planerings- och genomförandearbete bör ske i sammanhängande former.

Ur länsstyrelsens perspektiv är detta centralt: i kris- och beredskapssammanhang är länsstyrelsen ofta en nod för att koppla samman statliga insatser med regionala och kommunala aktörer. Länsstyrelsen Jämtlands län föreslår:

- tydliga mandat och roller (vem beslutar vad, och när)
- möjligheter för länsstyrelsen att få insyn och delaktighet i framtagna operativa beredskapsplaner på regional nivå

Det är viktigt att utredningen klargör hur ansvar för de samverkansytor som ligger i gränzonerna (t.ex. länsövergripande koordinering, krishantering, logistikstöd) ska fördelas i praktiken.

Tydlighet i rollfördelning mellan polis, säkerhetspolis och andra aktörer

Utredningen föreslår nya befogenheter för Säkerhetspolisen avseende tillfälliga skyddsobjekt inom polisverksamhet (gällande skyddslagen). Detta väcker frågor om beslutsordning, prövning och insyn, särskilt med tanke på att sådana objekt kan finnas i regional eller lokal förvaltning och att Länsstyrelsen idag handlägger och beslutar om skyddsobjekt.

2. Skydd av samhällsviktig verksamhet och infrastruktur

Utredningen lyfter att i kris- eller krigssituation kan det krävas omfattande polisiära resurser för skydd och bevakning av skyddsvärda objekt och samhällsviktig verksamhet.

Länsstyrelsen vill särskilt betona vikten av att förslagen beaktar regionala skillnader i infrastrukturens sårbarhet. I Jämtlands län är många vägar, elledningar och kommunikationsnoder sårbara p.g.a. långa avstånd och få alternativa förbindelser.

Länsstyrelsen Jämtlands län anser att:

- Utredningen bör konkretisera vilka kriterier som ska gälla för att något klassas som särskilt skyddsvärt

- Polisens bevakningsresurser måste dimensioneras utifrån geografisk spridning och glesbygdens utmaningar.

3. Resurser, kompetens och genomförbarhet

Länsstyrelsen Jämtlands län ser positivt på att det i särskilda lägen ska vara möjligt att använda annan personal för bevakning. Detta kan vara avgörande i glesbygd där det är långt till närmaste patrull. Samtidigt kräver detta en tydlig ansvarsfördelning och utbildning. För att detta ska kunna omsättas i praktiken krävs resurser för utbildning, planering och övning – även regionalt.

Utredaren konstaterar själv att det saknas tillräckliga underlag för exakt hur personalbehoven förändras i olika scenarier. Reservpolisförslaget kräver stora resurser i form av personal, utbildning och förmåga att underhålla beredskap över tid.

4. Gränsövergripande samarbete

Jämtlands län gränsar till Norge, vilket gör gränsöverskridande samverkan särskilt viktig. Vid höjd beredskap krävs gränskontroller, logistikflöden och informationsutbyte över nationsgränser. Därför lyfter Länsstyrelsen Jämtlands län vikten av att beakta hur samverkan med norsk polis ska ske i ett försämrat säkerhetsläge.

Slutsats

Polisiär beredskap i fred, kris och krig (SOU 2025:57) är ett viktigt och välbehövligt initiativ. Det svarar mot ett förändrat säkerhetspolitiskt läge och erkänner att polis och inre säkerhet måste se över sina förmågor med bredare perspektiv än tidigare.

Länsstyrelsen i Jämtlands län delar utredningens bedömning att en stärkt polisiär förmåga är avgörande för totalförsvaret. Samtidigt vill vi framhålla att förutsättningarna i vårt län kräver en modell där geografiska, logistiska och personella faktorer beaktas utifrån glesbygdsperspektiv.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsrådet Susanna Löfgren med funktionschef Björn Wickholm och utvecklare civil beredskap Karl Persson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför
namnunderskrift.